

NENLANDSE
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

's-GRAVENHAGE, 5 September 1949

Javastraat 68
Tel. ~~XXXX~~
~~XXXX~~

No. 68702

Bijlagen: een

Dict.: Typ.:

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: Protestvergadering
van de "Perhimpunan
Indonesia"

GEHEIM

FA 482/18

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden een verslag van de op 25 Augustus j.l. te Amsterdam door de "Perhimpunan Indonesia" (P.I.) gehouden openbare protestvergadering, naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr. L. Einthoven.

AN:
.de Minister President,
.E.de Minister van Binnenl.Zaken,
.E.de Minister van Buitenl.Zaken,
.E.de Minister van Overzeese Gebiedsdelen,

e

s-GRAVENHAGE.

Ⓐ 43228 - '46

GEHEIM

Verslag van een op 25 Augustus 1949 te 20 uur gehouden openbare vergadering in de beide grote zalen van het gebouw "Bellevue" te Amsterdam, onder auspiciën van de "Perhimpunan Indonesia".

De vergadering was door middel van manifesten en door mededelingen in "De Waarheid" van 24 en 25 Augustus 1949 aangekondigd. Vermeld werd, dat als sprekers zouden optreden: SUDIRJO, Mevrouw SURIPNO en Berend BLOKZIJL. De toegangsprijs was F.O.15.

Voor de aanvang van de vergadering werd voor het gebouw druk gecolporteed met communistische bladen.

De zalen, die plaats bieden aan ongeveer 1400 personen, waren bij de aanvang gevuld met ongeveer 1000 personen, die voor een groot gedeelte uit Indonesiërs bestonden. Zeer veel functionarissen van de Communistische Partij Nederland (De Waarheid) en van het Algemeen Nederlands Jeugd verbond (A.N.J.V.) werden opgemerkt. Tevens werd één militair in het uniform van de Koninklijke Landmacht signaleerd, die de bekende Annie Betty ESHANDELAAR, geboren te Amsterdam, 5 Juli 1925, gelukwensde met haar op 23 Augustus 1949 gesloten tweede huwelijk. Voor versiering van de zalen had men gebruik gemaakt van rode en witte doeken en bloemen, terwijl een spandoek was geplaatst met het opschrift: "Wij eisen vrijlating van alle Indonesische gevangenen". Op een podium hadden drie Indonesische mannen en twee vrouwen, alsmede Berend BLOKZIJL plaatsgenomen.

Te ongeveer 20.30 uur opende een onbekend gebleven voorzitter de vergadering met een woord van welkom. Hij gaf een korte uiteenzetting over het doel. Wij zijn, zo zeide hij, hier bijeengekomen om te protesteren naar aanleiding van de jongste verklaringen van Mohamed HATTA over de dood van Kr. Amir Sjaripuddin, die als een der belangrijkste leiders van het Indonesische volk gefusilleerd is. Het zijn de anti-imperialistische krachten in dit volk die sterk toegenomen zijn en hun samenbundeling gevonden hebben in het Nationaal Democratisch Front (F.D.R.). Evenzo als in China is dit Front een belangrijke aantrekkingskracht voor de arbeiders en boeren. In September 1948 brak een opstand uit te Madiun, naar men zegt door de P.K.I. georganiseerd. Deze zogenaamde opstand vormde een dankbaar voorwendsel om het Democratisch Volksfront een slag toe te dienen. Er bleef hun niets anders over dan zich te verdedigen. Hierna volgde de gevangenneming

en.

en fusillering van Sjarifuddin en van vele anderen, die eveneens gestreden hadden voor de vrijheid en onafhankelijkheid. Onder hen was DARUSMAN, die de roemrijke traditie van de P.I. die thans reeds 40 jaren bestaat, heeft hooggehouden door zijn strijdbaarheid. Want het is de P.I., die al jaren kondekwent anti-imperialistisch is gebleven. Wij protesteren daarom hier tegen de moord op onze dierbaren, die moedig gestreden hebben voor de vrijheid van ons volk. Ter hunner nagedachtenis verzoek ik u één minuut stilte te betrachten.

Hierna sprak SUDIRDJO, nadere gegevens onbekend, die de aanwezigen herinnerde aan zijn in het Minerva-paviljoen te Amsterdam gehouden rede op 17 Augustus 1949 ter gelegenheid van de viering van het vierjarig bestaan der Republiek, waarin hij Mohamed HATTA rekenschap had gevraagd in verband met zijn verklaring over de dood van Sjarifuddin. Ook hier, zo zeide hij, zullen we weer protesteren. Het was ons enkele dagen geleden mogelijk het vierjarig bestaan der Republiek te vieren, maar in Indonesië mocht het volk het overal niet. Zelfs het uitsteken van hun vlag werd verboden. Toch waren 50.000 mensen in Batavia op die dag aanwezig om uitdrukking te geven aan hun vreugde. De strijd van het Indonesische volk heeft doodschieten en plattbranden gebracht, maar de eenheid is niet gebroken. Tussen de Nederlanders en Engelsen en de Nederlanders en Amerikanen zijn geen grote tegenstellingen gebleken. Van de tegenstellingen die bestonden hebben zij gebruik gemaakt om onze positie te versterken. De verhoudingen met de Nederlanders na het verdwijnen der Engelsen werden scherper. Toen volgde moordpartijen met als hoogtepunt de aanval op Djocjakarta op 19 December 1948, die acht uren duurde en het is ongelooflijk met hoeveel onverschilligheid de soldaten daar opgetreden zij. De oorzaak van dit alles ligt bij de eenzijdige voorlichting van die soldaten.

Hierna belichtte spreker de sociale en economische toestanden in Indonesië van vroeger en nu en hij kwam tot de conclusie, dat er niet veel veranderd is, wat wil zeggen, dat ze nog zeer slecht zijn. Het loon van de arbeider is bijvoorbeeld absoluut onvoldoende. Hij verwijst weer naar zijn op 18 Augustus j. uitgesproken rede waarin hij gezegd heeft, het als een fout te beschouwen dat nog steeds geen grootscheens program van agrarische hervorming in de Republiek bestaat. Dit program is nodig om de massale ondersteuning van de vrijheidstrijd veilig te stellen. Thans weten de boeren en de arbeiders niet waar aan toe zijn en waar men naar toe gaat. Men schreeuwt wel Merdeka maar het is nog hetzelfde als vroeger. Zij zullen daarom beslist aan onze kant staan. Wordt het dan een arbeiders- en boerenstaat? zal men vragen. Wij antwoorden daarop dat zij het meest gedupeerd zijn en dat wij het meest van hen moeten danken; bovendien zijn ze het grootst in aantal. Koning Salomo heeft eens gezegd: "Ga naar de mieren" en wij zeggen tegen HATTA "Ga naar het werkende volk".

HATTA en zijn kliek vertegenwoordigen hier een kleine groep. Wij eisen doorvoering van het nationale program, indertijd door Sjarifuddin opgesteld en door 20 partijen goedgekeurd, welk program strijd predikt tegen het imperialisme. HATTA daarentegen legt verklaringen af over zekerstelling van het buitlands kapitaal, dit, om in het geval te komen bij de buiten

landse kapitalisten. Is het de bedoeling door hun uitbuiting nog meer boeren en arbeiders naar te schieten?

HATTA kan Sjarifuddin, Buso, Suripno en Darusman laten doodschieten; anderen zullen hun plaatsen innemen. (applaus) Zomin al Mussert kans heeft gezien met geweld het Nederlandse Volk te breken, zomin heeft HATTA bij ons ook geen kans. Wij eisen openbaarmaking van alle zaken en vrijlating van de gevangenen.

Spreker besloot zijn rede met de Chinese communisten aan allen ten voorbeeld te stellen, die met hun strijd de algehele overwinning naderen. Wij zullen evenaars zij, niet door de eenheid die HATTA predikt, maar door de eenheid der anti-imperialistische krachten, overwinnen.

Hierna wordt een schrijven voorgelezen van het Comité Hulp aan Indonesië, ondertekend door Joseph van SANTEN, geboren te Rotterdam, 7 maart 1908, waarin het Comité zich solidair verklaart met de P.I., en hulp en steun toezegt, o.a. door protestacties.

Hierna gaf de voorzitter het woord aan Lillah SUSILO, geboren te Sitobondo, 13 November 1916, echtgenote van K. SUNIPNO, die in de bezettingstijd deel uitmaakte van de P.I.-verzetgroep en daarna nog enige tijd in het Kamp Vught vertoefde.

Wevrouw SUNIPNO sprak slechts enkele woorden die haar zeer moeilijk vielen. Zij verklaarde uit een krantenbericht het overlijden van haar man vernomen te hebben. Zij vroeg zich af wat HATTA te vreegen had van mannen als Sjarifuddin en anderen, daar de P.K.I.-resolutie alleen sprak van hard werken en opbouwen. Was hij zelf nu zijn eigen strijd al vergeten die hij gevoerd heeft? Wij gaan, zo zeide zij, in Indonesië een zware tijd tegemoet en ik doe een beroep op U allen vrouwen, moeders, om Uw uiterste best te doen bij gemeenschappelijke actie de troepen terug te krijgen. Zij hebben hier wel iets beters te verrichten.

Na deze rede werd een pauze van 20 minuten aangekondigd, waarin het bekende Indonesische muziekgezelschap "Sinar Indonesia" strijdliederen ten gehore bracht.

Na de pauze gaf de voorzitter het woord aan de Vice-voorzitter van het Wereld Vak Verbond, (W.V.V.) Berend BLOKSIJL, bij U bekend.

Spreker zette, evenals de eerste spreker, in het kort het doel der protestvergadering uiteen en sprak van de onzekerheid waarin vele anderen thans verkeren over het lot van hun dierbaren, daar de om het leven gebrachten deel uitmaakten van een massa van duizenden, waaronder vele vakverenigingsfunctionarissen. Deze terreurdaden vormen een wezenlijk bestanddeel van de aanvallen van het imperialisme op de massa der arbeiders die voor hun vrijheid en onafhankelijkheid vechten. Deze daden becerken zich niet tot Indonesië, maar gebeuren in alle landen van Azië. In India zitten 20.000 personen in kampen zonder enige vorm van proces. In Birma zijn een groot aantal vakverenigingsleiders gevangen gezet. In Malakka is het al niet beter. Daar

worden spitfires ingezet, huizen platgebrand en mensen opgehangen, alles om de nationale gevoelens te drukken. Men bedient zich van Inlandse reactionairen die als filiaalhouders optreden. Thans heeft ook Indonesië zijn lakei HATTA, die duizende arrestaties verrichtte. Na de Nederlandse bescherming liet hij Sjarifuddin en anderen om het leven brengen. Hij organiseerde zijn "Madiun" en zette de grenzen van de Republiek voor de rovers open. Op de Ronde Tafel Conferentie (R.T.C.) worden niet de belangen van het Indonesische volk behartigd, maar er wordt nagegaan hoe de strijd verscherpt kan worden. Indien de werkelijke belangen van dit volk werden behartigd, dan stond op het programma het terughalen der 7 December-Divisie. Dit zou de soldaten vrijwaren voor de angst om te sterven of geestesziek te worden. Een groot deel komt terug als menselijke wrakken en het is zelfs al zo erg, dat men een handleiding uitgegeven heeft voor geesteszieken. De officieren worden gewoon opgekweekt tot doktoren. Zij hebben wetenschappelijk uitgemaakt dat een militair na 200 dagen daar geestelijk gekraakt is. Het Nederlandse Volk kan deze gevaren dus weten. Niet alleen het terugkeren der soldaten is van belang. Het is daarnaast een besparing van miljoenen guldens per dag voor deze koloniale oorlog. Indien de belangen van het Indonesische volk werkelijk werden behartigd, dan zou men moeten beginnen met woningbouw en het levenspeil der arbeiders te verbeteren. Waarom is er geen geld om sociale verzekeringen te scheppen die premievrij zijn? Waarom is er een loonstop en een loondruk?

Verder zou HATTA alle politieke gevangenen vrij laten en alleen maar met de imperialisten praten over de manier waarop zij het vlugst kunnen verdwijnen. Dit gebeurt echter niet op de R.T.C. Het is één grote ruzie over de verdeling van de buit. Overeenstemming betekent, dat nog meer gevaren dreigen en dat steeds meer soldaten naar Indonesië zullen gaan. Het zou een nieuw plan de campagne zijn. Het Nederlandse Volk mag zich niet laten verblinden door wat daar gebeurt. De R.T.C. moet daarom bedolven worden onder de protesten tot vrijlating van de gevangenen en het herstel der vakverenigingsrechten. Het imperialisme bedreigt de vrede. Zij krijgt slagen en zoekt dienstknechten. Het W.V.V. behoort tot de democratische krachten. Van de oprichting in October 1945 af heeft het zich achter de vrijheidstrijd der Indonesiërs geplaatst. Het eist dan ook alle politieke gevangenen onmiddellijk in vrijheid te stellen, de vakverenigingsrechten te herstellen en een commissie van onderzoek uit de vakverenigingen in te stellen om de toestand in Indonesië te bestuderen. Elke weigering of ontwijking zal een aanklacht zijn tegen het imperialisme. Hier is geen plaats voor persoonlijke sentimenten. Wij hadden het voorrecht in het midden te hebben verkeerend van hen die gevallen zijn. Wij hebben ze bezig gezien in hun werk en kunnen de liefde van het volk voor hen begrijpen. Het waren ware patriotten en consequente strijders. Daarom zijn ze dan ook om het leven gebracht. De vrijheidstrijd zal echter niet verlamd worden door

hun vermoording. Er wordt niet op de R.T.C. beslist over het lot van het Indonesische volk. Die beslissing ligt in handen der Nederlandse arbeiders wanneer zij zich vast aansluiten voor een onmiddellijke terugkeer van de militairen. En zoals op de R.T.C. blank en bruin plannen smeden hoe de buit verdeeld en de vrijheidsstrijd onderdrukt moet worden, zo moeten ook wij blanken en bruinen een gemeenschappelijk front vormen van arbeiders en soldaten, hier en daar. De partisaan is een waarachtig vaderlander. De Nederlandse soldaat heeft andere vijanden; dat zijn zij die hem uitgezonden hebben. Laten we bij de dood van Sjarifuddin opnieuw de krachten verzamelen, dag-in, dag-uit in de bedrijven, havens en mijnen. Overal waar vreedelievende mensen elkaar ontmoeten moeten we aan de slag gaan om onze jongens terug te krijgen, die thans opnieuw worden bedreigd. Laten we de handen ineenslaan, dan zal de dood van hen niet tevergeefs zijn geweest. Hun bloed zal zijn het zaad waaruit we nieuwe kracht kunnen putten om gezamenlijk te overwinnen.

De voorzitter maakte hierna bekend, dat een tweetal protest-noties verzonden zouden worden, waarvan één naar de Republikeinse - en één naar de Nederlandse Regering. De juiste inhoud hiervan is niet precies bekend, maar heeft betrekking op de in dit verslag behandelde eisen.

De vergadering ging te 10.45 rustig uiteen. Aan de uitgang werd gecollecteerd.